

ВИСНОВКИ

Дослідження було спрямовано на визначення та наукове обґрунтування соціально-педагогічних умов, розробку структурно-функціональної моделі педагогічної технології формування професійної мобільності майбутніх менеджерів-аграріїв у системі вищої школи.

1. Професійна мобільність майбутніх менеджерів-аграріїв – це здібність і готовність особистості працювати у сфері аграрно-промислового комплексу України в умовах швидких динамічних (горизонтальних і вертикальних) змін у рамках своєї професії, а також в умовах певних соціальних змін (статусу, ролі, посади і т. ін.). Встановлено, що рівень професійної мобільності менеджерів-аграріїв залежить від сформованості таких професійно важливих особистісних якостей: комунікативність, професійна компетентність, готовність до ризику і змін у професійній діяльності.

2. Соціально-педагогічними умовами формування професійної мобільності майбутніх менеджерів-аграріїв виступили: забезпечення належного рівня корпоративної культури та можливостей професійного зростання менеджерів-аграріїв; налагодження кадрової роботи в напрямку чіткої системи стимулювання професійно-ділового становлення менеджерів-аграріїв у галузі агропромислового комплексу України; стимулювання майбутніх менеджерів-аграріїв до моделювання поведінки у процесі сумісної діяльності; удосконалення інформаційно-методичного супроводження навчальних програм.

3. Критеріями і показниками професійної мобільності менеджерів-аграріїв виступили: соціально-професійна компетенція (показники: знання загальних основ соціально-економічної структури держави; обізнаність з основами управління аграрним сектором; розуміння соціально-рольової функції менеджера-аграрія); професійно-управлінська компетентність (показники: знання базової специфіки феномена “управління”; розуміння

соціально-психологічних основ управлінської діяльності особистості; вміння застосовувати сучасні управлінські технології в аграрному секторі); комунікативна компетентність (показники: обізнаність у сфері сучасних комунікаційних мереж, знання загальних основ професійно-комунікативної діяльності, володіння техніками інформаційного обміну в діловому спілкуванні); регулятивно-емоційна компетентність (показники: індивідуально-особистісна готовність до соціальної адаптації; знання загальних основ міжособистісної взаємодії у сфері ділового спілкування).

4. Результати констатувального експерименту засвідчили, що серед бакалаврів високий рівень сформованості професійної мобільності був виявлений у 4% ЕГ і 3% КГ, достатній – у 20% ЕГ і 18% КГ; на середньому рівні знаходилися 50% – студентів ЕГ і 47% – КГ; низький рівень був характерний для 26% майбутніх менеджерів-аграріїв ЕГ і 32% – КГ. Із поміж спеціалістів – на високому рівні сформованості професійної мобільності перебували лише 4% ЕГ і 5% – КГ, достатній виявили 20% ЕГ і 19% – КГ, на середньому рівні знаходилися 48% респондентів ЕГ і 47% –КГ, низький засвідчили 28% ЕГ і 29% КГ. Стосовно магістрів, то високий рівень сформованості професійної мобільності був характерний лише для 5% ЕГ і 3% КГ, достатній рівень виявили 30% ЕГ і 20% КГ, на середньому перебували 39% ЕГ і 45% КГ, на низькому рівні знаходилася значна кількість магістрів (в ЕГ – 26% і в КГ – 32% .

5. Структурно-функціональна модель формування професійної мобільності майбутніх менеджерів-аграріїв у логіці підсистеми “бакалавр-спеціаліст-магістр” обіймала чотири етапи: 1) навчально-пошуковий (спрямовано на визначення рівня знань і готовності менеджерів-аграріїв до професійної мобільності); 2) комунікативно-когнітивний (формування професійної обізнаності, систематизація та узагальнення знань щодо професійної мобільності менеджерів-аграріїв); 3) самостійно-креативний (підвищення рівня професійної мобільності, вдосконалення знань і вмінь з використання сучасних інноваційних технологій в аграрному секторі, що

дозволить студентам збагатити знання з основ професійно-комунікативної діяльності, міжособистісної взаємодії у сфері ділового спілкування, набутти вміння швидко пристосовуватися до змін в економіці); 4) оцінно-контрольний (стимулювання оцінно-контрольних дій у професійній діяльності, набуття навичок оцінки рівнів професійної мобільності підлеглих).

Принципами реалізації структурно-функціональної моделі формування професійної мобільності майбутніх менеджерів-аграріїв у системі вищої освіти є: активність і свідомість, системність і тематичність, інтеграція навчальних предметів, андрагогічні принципи, міцності підготовки.

6. За результатами дослідження, майбутні менеджери-аграрії експериментальної групи досягли значних позитивних змін у процесі формувального експерименту. Якщо індекс сформованості професійної мобільності менеджерів-аграріїв до експерименту в експериментальній групі становив: у бакалаврів 1,98 (середній рівень), у спеціалістів – 2,06 (середній рівень), у магістрів – 2,21 (середній рівень), то після експерименту: в бакалаврів 2,66 (достатній рівень), у спеціалістів 2,74 (достатній рівень), у магістрів 2,96 (достатній рівень). У контрольній групі до експерименту – в бакалаврів 1,98 (середній рівень), спеціалістів 2,1 (середній рівень), магістрів 2,14 (середній рівень), а після експерименту: в бакалаврів 2,05 (середній рівень), спеціалістів 2,14 (середній рівень), магістрів 2,2 (середній рівень).

Перспективу подальших досліджень вбачаємо у вивченні соціально-психологічних факторів, що сприятимуть формуванню парадигми нової аграрної політики в Україні.